

Ej sekretess

BESLUT

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2025-03-28	24FMV7285-2	1.3
	Dokumentnummer	Sida
	-	1(5)

Regeringskansliet
Utrikesdepartementet
103 33 Stockholm

Er referens
Ann-Sofie Nilsson

Ert datum	Er beteckning
2024-12-16	UD2024/16574

Svar på remiss av betänkandet Ett modernt och anpassat regelverk för krigsmateriel

Försvarets materielverk (FMV) har tagit del av betänkandet *Ett modernt och anpassat regelverk för krigsmateriel* (SOU 2024:77) som Utrikesdepartementet har remitterat för synpunkter. Utöver inledande sammanfattande och generella synpunkter kommenteras även specifika avsnitt i betänkandet i nedan remissvar.

Sammanfattande och generella synpunkter

FMV välkomnar att regelverk och riktlinjer uppdateras för att svara mot de behov och krav som omvärlds- och teknikutvecklingen innebär och där leveranstakten behöver öka. Författningsförslagen och förslag till anpassning av regeringens vägledande principer och riktlinjer för tillståndsprövningen av export av krigsmateriel bedöms generellt bidra till att materielförsörjningen blir effektivare, säkrare och långsiktigt hållbar. Bland annat bör återgången till undantag från tillstånd för underleverantörer bidra till förenklingar för aktörerna på marknaden.

FMV lämnar i sammanhanget förslag till översyn av regelverkets tillämplighet i statliga myndigheters verksamhet för att ytterligare effektivisera processerna för anskaffning av krigsmateriel så de blir mer ändamålsenliga.

Internationella materielsamarbeten är av största vikt i dagens säkerhets- och försvarspolitiska läge för att trygga försörjningen av materiel. Utredningens förslag om att tillträda 2019 års avtal om exportkontroll är enligt FMV ett viktigt steg för närmare samverkan med andra länder.

För att säkerställa sekretesskyddet för exportkontrollerade uppgifter och att Sverige fullt ut kan leva upp till sina internationella åtaganden föreslår FMV att en ny bestämmelse införs i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) [OSL] som ett komplement till den av utredningen föreslagna bestämmelsen i 18 kap. 12 c § OSL.

Synpunkter på betänkandets respektive förslag

I det följande lämnar FMV synpunkter enligt betänkandets disposition.

FMV

Försvarets materielverk

115 88 Stockholm

Besöksadress: Banérgatan 62

Tel: 08-782 40 00

Fax: 08-667 57 99

registrator@fmv.se

www.fmv.se

Org.nr: 202100-0340

VAT nr: SE202100-0340-01

Angående kap 4 Anpassade riktlinjer i ljust av Sveriges medlemskap i Nato

FMV tillstyrker utredningens förslag till anpassade riktlinjer för utförsel och annan utlandssamverkan. FMV delar utredningens analys och bedömningar.

Angående kap 6 Internationella materielsamarbeten på likvärdiga villkor

FMV välkomnar utredningens förslag att tillträda 2019 års avtal om exportkontroll då det bidrar till att trygga försörjningen av materiel genom närmare samverkan med andra länder.

Angående kap 9 Översyn av indelningen av krigsmateriel

FMV stödjer betänkandets slutsatser och förslag till justeringar i krigsmaterielförteckningen.

Angående kap 10 Ett förstärkt sekretesskydd för exportkontrollerade uppgifter

FMV bejakar införandet av en ny sekretessbestämmelse för uppgift om programvara, teknik eller tekniskt bistånd som är föremål för kontroll enligt krigsmateriellagen, PDA-lagen eller PDA-förordningen (EU) 2021/821 då det tydliggör vilken sekretess som gäller för exportklassificerad information. FMV bedömer dock att en kompletterande bestämmelse i OSL behövs för att täcka in alla situationer då Sverige gentemot annan stat åtagit sig att inte sprida uppgifter vidare.

FMV uppfattar att motiven till en ny bestämmelse delvis grundar sig på behovet av att kunna skydda uppgifter om programvara, teknik eller tekniskt bistånd som Sverige genom olika former av slutanvändarintyg åtagit sig att inte sprida vidare.¹ Dessa åtaganden tecknas i regel vid köp av krigsmateriel eller PDA från utlandet och gäller inte sällan utan begränsning i tid. Åtagandena kan se lite olika ut beroende på uppgifternas ursprung och vilket lands lagstiftning eller policy som reglerar den aktuella exporten. Andemeningen är dock alltid att slutanvändaren åläggs en skyldighet att begränsa spridningen på de uppgifter som erhålls. Det är vidare enligt FMV inte helt givet att uppgifter som i dessa fall erhålls från utlandet också alltid kommer att omfattas av det svenska exportkontrollregelverket och därmed klassificeras enligt detsamma.

Exportkontrollområdet är inte globalt harmoniserat och det finns länder som tillämpar en annan ordning och gör andra bedömningar än Sverige, och de länder som anslutit sig till de olika arrangemang eller samarbeten som syftar till att harmonisera området, och därför kan tänkas belägga även sådana uppgifter med exportkontroll som vi normalt sett anser inte är föremål för kontroll. FMV har också erfarenhet av situationer där en annan stat har bedömt att en viss export ska villkoras med åtagande om slutanvändning trots att aktuell materiel, eller uppgifter hänförliga till materielen, bedömts inte omfattas av det svenska exportkontrollregelverket.

Mot bakgrund av dessa omständigheter uppfattar FMV att den av utredningen föreslagna bestämmelsen i 18 kap. 12 c § OSL och hänvisning till lagen (1992:1300) om krigsmateriel, lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/821, riskerar att inte fånga upp alla situationer då Sverige gentemot annan stat åtagit sig att inte sprida uppgifter vidare. Likaså

¹ SOU 2024:77 sid. 290 ff.

Ej sekretess

BESLUT

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2025-03-28	24FMV7285-2	1.3
	Dokumentnummer	Sida
	-	3(5)

uppfattar FMV att det föreslagna skaderekvisitet om fara för brottslig användning inte är tillfyllest när det kommer till dessa åtaganden. Enligt FMV är det, likt fallet med den s.k. utrikessekretessen, relationen med den andra staten som riskerar att skadas om uppgifterna röjs. Om uppgifter sprids i strid med ett åtagande kan det utöver de direkt avtalsrättsliga konsekvenserna leda till att Sverige eller svenska företag i framtiden inte får handla med staten i fråga – något som i förlängningen riskerar att bl.a. påverka Sveriges försvarsförmåga negativt när det kommer till möjligheten att försörja Försvarsmakten med materiel.

För att säkerställa att Sverige fullt ut kan leva upp till sina internationella åtaganden föreslår FMV att en ny bestämmelse införs i OSL som ett komplement till 18 kap. 12 c § OSL. En sådan bestämmelse skulle kunna utformas enligt nedan.

Sekretess gäller för uppgift som är föremål för kontroll enligt ett för Sverige internationellt åtagande om begränsad spridning, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att det stör Sveriges mellanfolkliga förbindelser eller på annat sätt skadar landet om uppgiften röjs.

Likt i 18 kap. 12 c § OSL bör sekretessen enligt ovan stycke gälla utan begränsning i tid och överrida den s.k. meddelarfriheten.

Angående kap 11 Ändamålsenliga regler för underrättelser om anbud eller ingående av avtal

FMV tillstyrker utredningens förslag. Tydliggöranden av procedurer och kodifiering av praxis bedöms positiva framför allt för leverantörer men även vad gäller den verksamhet FMV bedriver som är kopplad till exportaffärer.

Angående kap 12 Redovisnings- och deklarationsskyldighet samt sanktionsavgifter

FMV tillstyrker utredningens förslag. Klargöranden i författningstext där det finns otydligheter (nolldeklarationer), kodifiering av praxis (tidpunkt för marknadsföringsredovisning) samt justering till mer rättvisande sanktionsavgifter bedöms vara väl avvägda samt främja transparens och förutsebarhet i regelverket.

Förslag för ytterligare effektivisering av regelverket på exportkontrollområdet

Till sist vill FMV lämna förslag för att ytterligare bidra till att effektivisera regelverket på exportkontrollområdet vad gäller tillämpligheten i statliga myndigheters verksamhet.

FMV anser att det inte är en ändamålsenlig ordning att statliga myndigheter på samma sätt som privata rättssubjekt ska underordnas alla delar av exportkontrollregelverket, vilket även utredningen har identifierat, dock som en fråga utanför direktivets uppdrag. Det finns t.ex. en inbyggd motsättning i förhållandet mellan 8 § krigsmateriellagen (1992:1300) om krav på tillstånd från Inspektionen för strategiska produkter (ISP) för ingående av avtal och FMV:s uppdrag, och ibland direkta styrning från regeringen, om att ingå och genomföra internationella samarbeten. Nuvarande ordning innebär att FMV kan få en styrning från regeringen om att genomföra viss verksamhet, som i sin tur kräver att FMV går till ISP med en ansökan om att få genomföra den aktuella verksamheten. I teorin skulle ISP kunna förbjuda en verksamhet som av regeringen ålagts

Ej sekretess

BESLUT

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2025-03-28	24FMV7285-2	1.3
	Dokumentnummer	Sida
	-	4(5)

FMV att genomföra. Ur ett resurs- och effektivitetsperspektiv samt för att undvika risken att de olika parterna gör olika bedömningar i frågan om förutsättningarna för att genomföra ett internationellt samarbete, bör regleringen överses.

Exportkontrollregelverket innehåller vidare en rad andra exempel på situationer där statliga myndigheter svarar dels mot regeringen och dels mot tillsynsmyndigheten på liknande sätt utan att det kan anses motiverat. För att effektivisera arbetssätt och processer anser FMV mot denna bakgrund att tillämpligheten av exportkontrollregelverket bör ses över när det kommer till statliga myndigheters verksamhet.

Beredning av ärendet

I den slutliga handläggningen har överdirektör Eva Hagwall, chef Juridik- och säkerhetsstaben Anders Sjöborg, chef Marinmateriel Fredrik Lindén, tjänsteförrättande chef Marknad och inköp Joakim Holmgren och chef Lednings- och ekonomistaben Henrik Gaunitz deltagit, den sistnämnde som föredragande.

Försvarets materielverk

Göran Mårtensson
Generaldirektör

Henrik Gaunitz
Chef Lednings- och ekonomistaben

Ej sekretess

BESLUT

Datum

2025-03-28

Diarienummer

24FMV7285-2

Ärendetyp

1.3

Dokumentnummer

-

Sida

5(5)

Sändlista

Utrikesdepartementet (ud.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till ud-nis@regeringskansliet.se)

Försvarsdepartementet (registrator samt myndighetshandläggare FMV)

Kopia till

Lednings- och ekonomistaben (funktionsbrevlåda samt Fö-PoC)

Juridik- och säkerhetsstaben

Verksamhetsområde Marknad- och inköp

Verksamhetsområde Logistik

Verksamhetsområde Test- och evaluering

Verksamhetsområde Marinmateriel

Verksamhetsområde Armémateriel

Arkiv